

טור' עמית (ולקנוץ) יוסף

173059

בן פרידה ופרידריך

נולד ב- ט"ו בתמוז תרפ"ב 11.7.1922

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "אלון" (11)

נפל ב- י' באדר ב' תש"ח 21.3.1948

בעת מילוי תפקידו.

יוסף עמית,

יוסף עמית (וולקנוף) נולד בברלין ב-1922. הוא גדל בבית ציוני ובגיל 15 החליט שדי לדבר, צריך לעשות. הוא שהה כמה חדשים במחנה הכשרה של השומר הצעיר ובינואר 1938 עלה ארצה במסגרת עליית הנוער. בהגיעו ארצה צורף לחברת הנוער במשמר העמק. כעבור כשנתיים היה חבר בקבוצת "תומר" שעברה לקיבוץ איילון כגרעין להתיישבות. אחרי תקופת המתנה כפלוגה עצמאית בכרכור. ב-2 בנובמבר 1945 עלה עם קבוצתו להתיישבות בלהבות הבשן, אז "מעלה הבשן". בין לבין הוא עבד כברזלן בבניית מפעל "גלעם", למד בבית הספר לנוטרים בגבעת המורה והיה לנשק מוסמך. בעיסוק זה כמו בכול מעשיו, הוא היה ידוע כדייקן וקפדן. בקיבוץ הוא עסק במוסיקה ובשטחי תרבות אחרים ואחרי ההתיישבות עבד בסיקול אבני הבזלת במורדות המערבים של הגולן. אני, טומי (טומס) עמית, ממייסדי כפר הנשיא, הנני אחיו הצעיר בחמש וחצי שנים של יוסף. בשל האירועים לפני ובמשך מלחמת העולם השנייה, גדלתי בבריטניה ונמנעה ממני כל אפשרות לעלות ארצה למשך עשר שנים. כך יכולתי לעלות רק בינואר 1948, בדיוק עשר שנים אחרי יוסף. שהיתי אז בחדרה ובשל המתיחות הביטחונית לא הספקתי לראות אותו בחיים, אלא עם הבשורה המרה על מותו. בהגיענו ללוייתנו בגליל [אמי, אחי האמצעי ואני] סופר לנו הסיפור הבא, שגם אושר באוזניי על ידי פנינה אלמנתו של יוסף כעבור שנים מספר:

ב-19 במאוס באותה שנה קיבלו אנשי להבות ידיעה מודיעינית על חוליה ערבית עוינת העתידה להיכנס לעמק החולה בקרבתם והוראה מההגנה למלכד גשר שהיה בדרכה של אותה חוליה. אנשי הקיבוץ יצאו אמנם למלכד את הגשר, אך הידיעה המודיעינית התבררה כשגויה ולמחרת האנשים יצאו כדי לפרק את המטענים. יוסף, שלא יצא איתם לשטח חיכה עם יתר החברים לבואם חזרה, כדי לקבל מהם את חומרי החבלה ולהחזיר אותם ל"סליק" שהרי הוא היה הנשק.

אחד האנשים שחזרו מהשטח זרק את תרמילו על הרצפה עם אנחת הקלה. יוסף שמע "קליק" מתוך התרמיל, הבין שרימון אחד לא היה נצור כהלכה וזרק את עצמו על התרמיל, שבריר שנייה לפני הפיצוץ. כך הוא נפגע ועוד שישה מהחברים. כולם נחבשו במקום אבל המסע לבית החולים שווייצר בטבריה ערך שעות רבות, וכך יוסף דימם למוות. הוא השאיר אישה, בת שנולדה אחרי מותו ויש שתי נכדות ונינה.

ייהי זכרו ברוך'

ט. עמית כפר הנשיא 01.09.2017

ראשיתו של גדוד "אלון" (11)

ראשיתו של גדוד "אלון"

עם ההכרזה באו"מ על הקמת מדינת-ישראל, ב-29 נובמבר 1947, התחיל ארגון ההגנה לארגן במסגרת של גדודים את יחידות החי"ש השונות שהיו קיימות במקומות שונים בארץ. בחיפה היו מאורגנים שני גדודי חי"ש: גדוד ד' וגדוד ה' ("הרצל"), אשר השתיכו לחטיבת-לבנוני שחלשה על כל הצפון.

גדוד ה' קם ונהיה למעשה ב-1.12.47, מהפלוגות שנותרו לאחר ארגונו של גדוד ד'. תקן-הגדוד לא היה ברור ומסגרתו כללה 4 פלוגות. חוץ ממטה-הגדוד המצומצם, היו אנשיו מתנדבים. בראשית המאורעות הוטלו על הגדוד תפקידי-בטחון בעיר, כגון: תפיסת עמדות בגבול השכונות הערביות, הבטחת עורקי-תחבורה ושיירות-דלק. לא היתה כל אפשרות לבסס את בטחון חיפה על מתנדבים בלבד, והוחל בגיוס אנשים לזמנים קצרים — לשלושה ימים, לשבוע ואף לשבועיים. בתום תקופה זו היה חוזר כל אחד למקום עבודתו. הנוער, שחונך במסגרות ארגון-ההגנה, ידע להתגבר על כל התנאים הקשים שבהם החל את עבודתו ומילא את תפקידיו. קושי עיקרי היה המחסור בנשק. הבריטים התמידו לחפש בהקפדה יתירה אחרי כל אוחזי-נשק יהודי. כל יריה, שנורתה כהגבה על יריות הערבים, גררה חיפושים מדוקדקים, נאסרו צעירים ונשקם הוחרם — דבר שלא פעם אחת בלבד קבע גורלן של עמדות חשובות בתוך העיר. בכמה מקרים סייעו הבריטים לערבים בביצוע משימות ופעולות הטרדה נגדנו ע"י מתן חיפוי מתאים. כל כלי שהוחרם היה אבידה קשה לישוב החיפני.

המאורעות הלכו וגברו, הלכו והרצינו. כשהוחל בגיוס מלא של כל חברי ארגון-ההגנה, הוטל על הגדוד לגייס, לסוף דצמבר 1947, שתי פלוגות, שעל אחת מהן היה לצאת מיד לצפת וסביבתה, ואלו השניה תצא לעמק-בית-שאן, על מנת לשמש שם כרזרבה מרחבית. הגיוס התחיל בין החברים הנאמנים ביותר בהסברת הצורך ובהבטחת תנאי-קיום למשפחותיהם במידה הדרושה. לא מעטים הקשיים שהסבו לנו ההורים, שלא תמיד הניחו לבניהם לעזוב את הבית ולצאת את חיפה. אך התגברנו על זאת. ההוראה בוצעה, והפלוגה גויסה. ב-25.12.47 יצאה הפלוגה, כשהיא מאורגנת כיחידה קרבית, ובצידום האישי שהובא ע"י האנשים עצמם (באותם הימים עדיין לא יכול היה ארגון-ההגנה לספק את הציוד הזה). הפלוגה הועמדה כתגבורת לגדוד הפלמ"ח, שחנה בגליל-העליון. בסיסי הפלוגה היו במחניים, ג'יב-יוסף, צפת, הר-כנען וביריה. רוב האנשים היו מאומנים בנשק קל ובשדאות ומיד לבואם למרחב-החדש הוטלו עליהם תפקידים.

לבתחילת ינואר 1948 יצאה הפלוגה השניה לעמק בית-שאן; בסיסה היו בבית-יוסף, נוה-איתן, טירת-צבי ושדה-אליהו. מיד עם הכנס הפלוגה למרחב בית-שאן, קיבלה על עצמה תפקידי אבטחה, כן הוקדש זמן מסוים גם לאימוני היחידות השונות. מטה-הגדוד

חטיבת גולני וה'נוף האנושי' שלה

"חטיבת הגליל והעמקים"

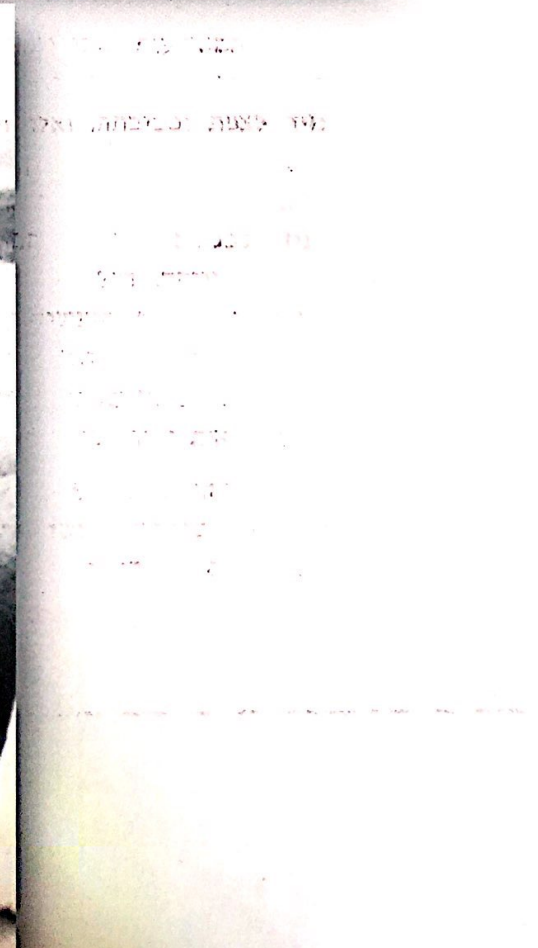
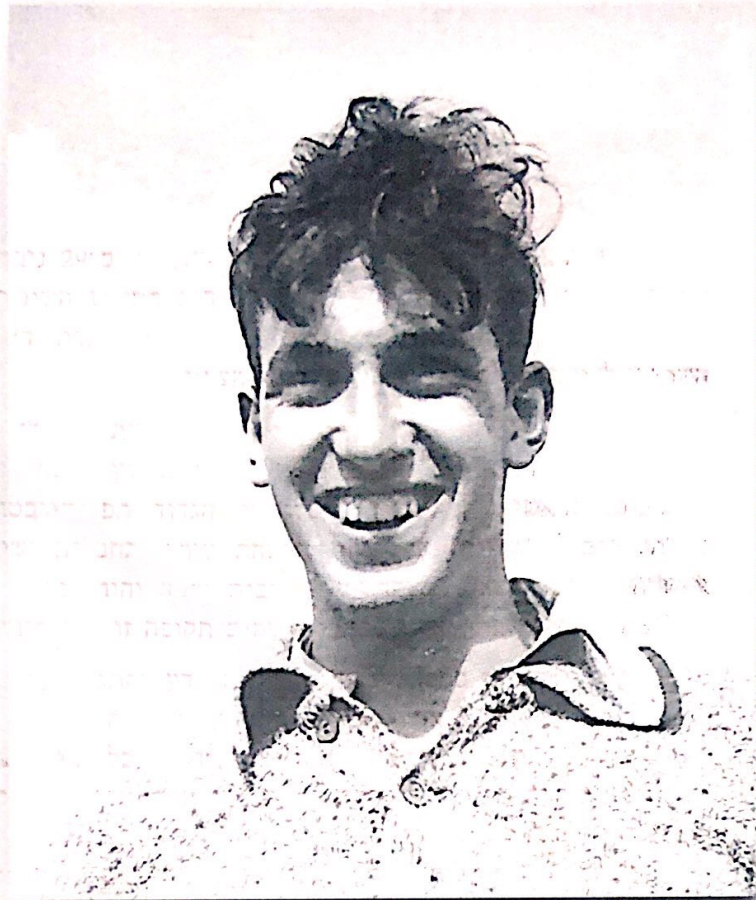
לימים הועברה נפת תל-חי (וגדוד "אלוף") לאחריות חטיבות "יפתח" ו"עודד" שפעלו בגליל העליון המזרחי, ובחטיבת גולני הוקם גדוד חי"ר נוסף, גדוד "גורן", שאחר-כך התאחד והתמזג עם גדוד "דרור", ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן.

במשך עשרה חודשים ארוכים, מחורף תש"ח (פברואר 1948) ועד סתיו תש"ט (נובמבר 1948), כונתה חטיבת גולני, "חטיבת הגליל והעמקים" – עד שירדה לנגב בתום הקרבות בחזית הצפון. ואכן היתה חטיבת גולני כפי שכתב עליה לימים רב-אלוף יגאל ידין (בהקדמה לספר "אילן ושלח" – דרך הקרבות של חטיבת גולני במלחמת העצמאות): "אחת הדוגמאות המאלפות ביותר לתהליך הקמת צבא הגנה לישראל... דוגמה נאה ומאלפת ליצירת הכוח הצבאי, למקור שאיבתו: אהבת הארץ, הקשר לאדמה ורוח החלוציות העקשנית המציינת את יישובינו החקלאיים למן ראשוני המתיישבים בגליל ועד לאחרון הקיבוצים בעמק..."

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציון, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשדיות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותרתה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

תמונותיו של יוסף

מסדרים בתקופת שירותו

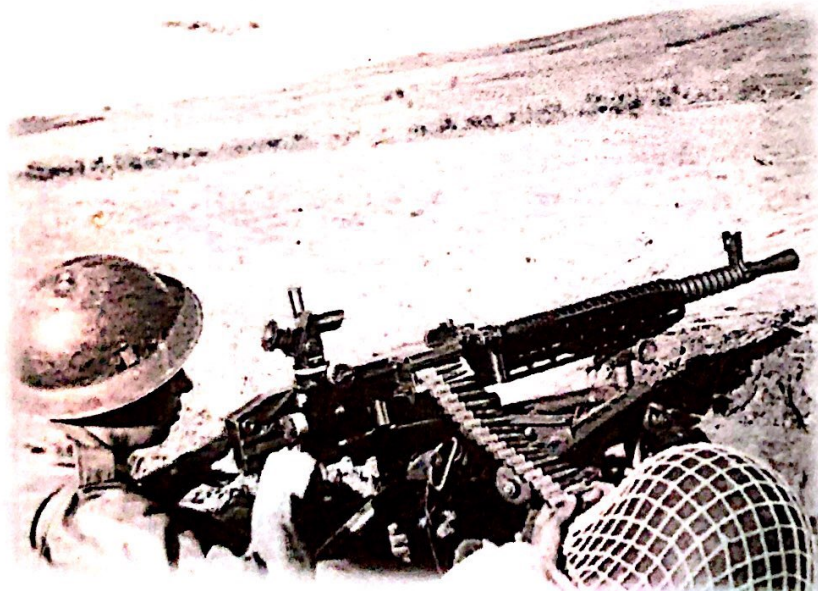
באימון ובשגרה

ארוכה, עקובה מדם וקשה, היא "דרך הקרבות של החטיבה", עשרות אתרי קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ארבע מאות חללים, הם עדות נאמנה ומכאיבה למורשת הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעילות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות יוצאי החטיבה, הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרותם הסדיר, כלוחמים ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שירותם הייתה ב"אימון ובשגרה". לאלו שבסבב שנתי קבוע היו "עולים לקו" "יורדים לאימון", יוצאים ל"רגילה" ל"נופש" ול"תעסוקה", לאלו שלא נטלו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזון חזירה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרותם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, לכל אלו, הפרק הזה מוקדש. רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, אין זה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמישים או בשנות השמונים, בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום הכיפורים, במלחמת ההתשה ובמרדפים, במבצע ליטאני או של"ג במלחמת לבנון או ב"שטחים", אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשמץ געועים על אותם הימים, על סיור בוקר, וה"סיור האלים", על התצפית והמארב, על נווט הלילה ושגרת המוצב... ויעלו על נס את החברות והאחוזה, ותחושת ההשתייכות והגאווה, בפלוגה, בגדוד, ובחטיבה! הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ המ"מ הסמל והרס"ר, את "המאהל" והשמירות, ההמתנה וה"שמועות", את הכוונות ואת ה"הקפצות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עמם זיכרונות אתה "קיעבק" הפק"ל והתז"ל, שק שינה מדים ודרגות, אפוד מגן, שש-בש, קסדה, ואין ספור חוויות. על כן ראוי לספר על אותם אלפי לוחמים, שלא חסכו זיעה וכל מאמץ, וחזרו רטובים מריצת לילה ממסע, ממטות, מעשרות אימונים, אימון "יבש" ו"רטוב", אימון פרט ואימון חטיבה. אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הלחימה. ביעד מבוצר, בשטח בנוי, במדבר ובהר. אימון בנגב, בגליל או ברמה אימון בשת"פ עם שריון, תותחנים, או עם הנדסה... מעבר שדות מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור קל, סימיה ורימונים, או עם חגור מלא "חגור פילים", וקפל"ד, עם שכפ"ץ ו"פאוצים" ומחסניות מלאות "נותבים"... עם נשק אישי: "עוזי", "סטן", "צ'כי", "אפ-אן" ו"גליל", עם מגל"ד, ומק"כ, "באקרה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי הלחימה... כי להיות ב"גולני" פרושו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגאווה את ה"כומתה החומה". להיות ב"גולני" פרושו להיות נהג או טבח או פקידה, בסיירת ב"עורב", בפלוגת הקשר, בפלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה", להיות ב"גולני" פרושו להיות חובש, אפסנאי, שג או קשר, להפעיל אמל"ח מתוחכם ולעשות "עבודות רס"ר"... להיות בגולני פרושו לרוץ כמו מטורף, עם חגור מלא וכובע פלדה, ב"יום ספורט", או במסע, ל"הכרת החגור" ו/או ל"קבלת הכומתה"... להיות בגולני פרושו גם לעמוד דום "כמו חייל", כמו קצין כמין לוחם בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה" במסדר המפקד, ובמסדר יציאה, טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכ"ם או קצינים, ומסדר סיום של תקופת האימונים, וטקס זכרון שנתי לכל החללים... והנה נחזור ל"הכרת החגור"...

להיות בגולני זו אכן חוויה, חוויה אמיתית של "אימון ושגרה".

אימונים

אזור הלחימה

סיכום לקרב

שלהי אפריל 1949. כוחות מן החטיבה חוזרים מחוף ים-סוף ומן הערבה. אחרות מיחידותיה מאבטחות את גזרת הנגב-המערבי. רבים מותיקי הלוחמים מתחילים להשתחרר, ובמקומם באים מגויסים חדשים, ואף לוחמים ותיקים-צעירים אשר לחמו במסגרת כוחות אחרים. ובזאת תמה התקופה, שהחלה בראשית שנת 1948, ושמה חטיבת-גולני במערכה. תקופה אשר ספר זה וסקירה זו בו, באים לציג ולסכם.

רבים היו הנופלים במערכותיה, ורבים מהם אלו שנפצעו. מאמצי גוף ונפש עצומים השקיעו בתקופה זו כל אנשי החטיבה, ושילומיהם — חלקה הגדול של החטיבה בתוצאות המלחמה בצפון ובנגב. דרכנו היתה רצופה שלבים ותחנות של צבא חדש, ההולך ומתהווה תוך כדי מערכות מקיפות ומכריעות. החיים היומיומיים היו אפורים ומלאי-סבל, ואכזבות לא מעטות נפלו בחלקנו, גם לחטיבה כיחידה וגם ליחיד אשר בתוכה כפרט. אך כל זה לא היה בו כדי לעורר פקפוק כלשהו ביכולתנו, או לערער משהו מבטחוננו.

נתעשרנו בנסיון-לחימה רב, מגוון ומקיף תנאים שונים ומנוגדים באופים. למדנו ללחום בהרים ובמדבר, בין אם נשענו על שטחים מאולכסים, ובין אם "חלל-ריק" היה בעורפנו, נגד אויב בלתי-סדיר ונגד צבא-סדיר, בהגנה ובהתקפה, בלחימה נחה ובמלחמה נעה, ביום ובלילה, תוך סיוע ובלעדיו — כשהיחידות הולכות ומתפתחות בארגוןן ובתוכן משתלבת ומתקדמת עבודת-המטה.

חטיבת-גולני מגלמת בתוכה שלבי התפתחות מגוון מליציוני "כבד" ומסורבל, טריטוריאלי ומרוחק, וכתוצאה מכך, לעיתים, אף מפוצל ומפורד — עד היותה כוח-לוחם כחטיבה (בריגדה) במובן האופרטיבי והטקטי — הניתן להעברה מהירה ממקום למקום במרחב של חזית, ומן החזית

סיכום לקרב (סיום)

האחת אל האחרת, מבלי שיתערער, כתוצאה מתזוזות אלו. בטחון-המרחב אשר בו חנתה מקודם. היתה זו התפתחות, שהכילה בקרבה את השלבים העיקריים בהתהוות צבאנו ובדרך-לחימתו. החטיבה ניסתה למזג בהיתה את נסיון "ההגנה" ורוחה בערכים חיוביים בתחומי הארגון-הצבאי, שנרכשו על ידי השתתפותם של בחורים עבריים ביחידות הצבא-הבריטי בשנות מלחמת-העולם השנייה — מזיגה שבאה לא בהעתקה שרירותית של אותם ערכים, אלא על-ידי התאמתם למציאותנו.

צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים, — התבגרנו. ההתישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד וממנה ספגה את ערכיה, כי על-כן, היתה החטיבה כפריית באופיה ונאמנה לערכים שינקה בגושי התישבות אלו. ציננה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שרשיות והשקט. סביב אנשי-ההתישבות התלפדו בחורים מן העיר והמושבה (ביניהם שומרי מסורת לא מעטים), ואנשי גח"ל ומח"ל — כולם נתערו ונתמזגו בתוכה. אחות-לוחמים עמוקה שררה בין החייל לחברו ובין המפקדים לפקודיהם. לא התואר או המינטי בלבד הם שיצרו את מעמד-המפקדים בחטיבה — הם עלו בקרב תוך גילוי-מנהיגות, במבחנים נפשיים, הבאים בשעת מצבים קשים, ומקשרי רעות נאמנים. בחזרות לא מעטות שירתו ביחידות החטיבה בתפקידים שונים ומהן רבות אשר פעלו כבחורים לכל דבר — כקשריות או חובשות-קרביות. ורב היה חלקה של החברה בגיבוש דמותן החברתית של היחידות.

החטיבה לא הגיעה למיצוי כל היכולת שהיתה גנוזה בה. באם נראה את הדבר מבחינה טכנית-מקצועית בלבד — הרי לא הגיעה לתכלית השלמות והשכלול הצבאיים. מבחינה זו יש להבינה ברקע הכללי של התפתחות כוחנו ויכולתו הצבאית של הישוב. אך אם יישמרו רוח וגישה כאלו שהיו בחטיבה ויטופחו היטב, — הרי יש בהן מן הערבות לגבי מבחנים עתידיים.

*

קובץ זה הנו סיכום לאלה שלחמו את מלחמותיה של חטיבת-גולני, מצבת-זכרון ללוחמיה אשר נפלו, ומורשת לנוער הבא להתיצב בשורות צבא-הגנה-לישראל.

מיומנו של יוסף

12.9.43

— — — כן, אשליות! המזיקות הן? הנחוצות הן? נדמה לי, שאדם, המאמין בדבר־מה וטרם נוכח שאמונתו אמינת־שוא, הריהו אדם המְשלה את עצמו, אשלייתו היא אמונה. אינני מתאר לי אדם מאושר חסר־אמונה. המאמין באמונה — אשלייה בדבר־מה — יוכל להילחם לשם הגשמת־חזונו. המשער שאמונתו אמונת־שוא היא — מרפה את ידיו מראש, ולא יוכל אף להיווכח אם אמונתו היא אמונת־שוא. היוכל רפה־הידיים להיות יוצר? היכול בלתי־יוצר להיות מאושר? אם כן היוכל בלתי־מאמין־מְשלה ליצור? לא ולא. הבה אֶסֶלֶה את עצמי ואיצור, אאמין ואנסה!..

20.11.43

נדמה לי, שמשהו מגיבורי רולן יש גם בי: יש בי אהבת האדם והאמונה, כי זיק האלוהות חי בי, כלומר פוטנציה לאנושיות ממש, לתרבות ממש. אולם אני מציץ ולעתים אני בסכנה להיפגע ולהדול מאמינתי. אך בסופו של דבר הריני מוכיף להאמין באפשרות הכללית: שיש בני אדם תרבותיים באמת ושאף אני אוכל להיות כזה. במכנות־חיי נדמה לי שאני כזה. רבים מפרשים לי את חוסר אנוכיותי, את התחשבותי בחברים, את נכונותי להתמסרות כחולשה. האם אני מוותר מפני שאינני יכול לעמוד על שלי, על המהותי שבי? על המהותי שלי אינני מוותר והיתר נראה לי כבלתי ראוי למלהמה עליו...

21.11.43

— — — האם יש לי דעה טובה מדי על עצמי? שאלה זו ניצבת לפני לעתים קרובות. אני חושב שאני אדם „טוב“. ואחמול כתבתי שאני אדם בעל תרבות אנושית אמיתית. האם מוגזם הדבר? ברור שיש גם לי שגיאות (ואין זה אמור רק לשם יפיהמליצה!), אולם נדמה לי, שהן בעיקר מתנגשות בי. אין זה טוב. אולם נראה לי שביחסי לאחרים מעטות שגיאותי מבחינה כללית, באשר התחשבותי והבנתי רבות. למרות שנסיוני קטן, וכתוצאה מזה אני לעתים דורש מעצמי ומהאחרים דברים הנראים לי הכרחיים ולמעשה עוברים עליהם החיים עם התפתחותנו. אולם איננו מוכרחים לקבל את הכל כמו שהוא. אלא שיש שטחים אשר בהם עלינו לעשות ולדרוש שינוי־ערכין פנימי וחיצוני. אמיתי: מבחינה כללית. הרי זה מתבסא בכך שאני נמצא ביחס־יחברות כמעט עם הכל (לדעתי, אין זה גובע מוותרנותי היתירה)...

מיומנו של יוסף (המשך)

3.1.44

— — — גישתי לאדם — ומה אני בגישתי לאדם? ראשית, אני מאמין באדם, אני מאמין שהאדם טוב הוא, או, יותר נכון, הוא יכול להיות טוב. אלא שיש לדעת להוציא ממנו את הטוב ולהעלותו אל פניהשטח. ומה נקרא היות האדם טוב? הוי אומר: חיים עם הוולת מתוך הערכתו וכיבודו. אין זאת אומרת שעלי לוותר על כבוד עצמי, לוותר לאחרים לרעת עצמי, אבל — וזה החשוב — לא להשיג את הדרוש לרעת אחרים, כלומר: לקחת ולחת לשויון הכל ולטובת הכל, לעמוד על הצדק, האמת והאובייקטיביות עד כמה שזה אפשרי לאדם בכלל. קשה הדבר ולעתים קרובות אף בלתיאפשרי. ראשית, לדעתי, על האדם להיות טוב, — לפי תפישתי — לגבי הקרובים לו ביותר,

וכל המצליח להרחיב את החוג גם מהוצה לקרוביו, הרי זה משובח ואשרו גדל. נדמה לי שעל יסוד זה אפשר לבנות את הכל. יאמרו: זהו אידיאליזם בלתי מציאותי! אשיב: לאו! ואפילו אם העולם אינו נוהג כך, אני אשתדל לנהוג כך. יאמרו: לא תשנה סדריעולם, אשיב: על אחרים לא אוכל לכפות זאת. אני כך ארצה וכל הרוצה כמניי בק קרובי ייחשב. יאמרו: אוהב שלום אתה! אשיב: כן, אוהב שלום לקרובי. מלחמה לטובתם לטובתי במתנשקים במפעלנו לרעה. יאמרו: רק החלש מטיף לטוב ולשלום, כי בלעדיהם לא יתקיים. אשיב: אמנם כן, אם ידחה מלחמה בכלל, אך לא אם ירצה למנעה במקום שאין צורך בה לקיומו הוא, ואף לא לקיום „האויב“. יש צורך בה רק אם צרכייהקיום של שני הצדדים מתנגדים זה לזה. ומה אני? האם הלש אני? האם רודף שלום אני בכל מחיר? האם אין דברים אשר עליהם אני נלחם, נלחם ואף מתנקש? ובכלל: האין דברים שכדאי יותר להקדיש להם את המרץ מאשר למלחמת סרק? את מלחמת-קיומי אני נלחם למען יצירה תמידית מקרמת. אולם לא ארצה להילחם מלחמת-סרק בצד איוזה שהוא שהאינטרסים שלו אינם מנוגדים לשלי. כדאית היא מלחמה על ערכים מכוחן ומבפנים, ואף הכרחית — ואני נלחם אותה. אני נלחם על השקטתי זו. אינני משלים עם ההשקפה: החזק שולט, המתקיף צודק, והחזוף זכאי לזכות. בדעות אלו אין צדק. אין חלוקה צודקת אף בין קרובים. אינני מכיר ב„אדונים“ או ב„זכות חוקים“. בזכות-הקיום רק לחוקים אודה בעולם הרחב, העוין. אולם לגבי חברים לחברה אחת, קרובים לצורת-חיים אחת אין היא נכונה, כי היא מפצלת את כוח היצירה המשותפת להם.

6.1.44

— — — ציניות. אמרו לי שאינני ציני די הצורך, וכי יש להצטער על כך. זה כבר טענתי שהציניות מועילה לאחר יאוש וכל עוד אינני לאחר-יאוש אינני ציני. מהי ציניות? אמרתי יאוש, יאוש כתוצאת אכזבה. מי מתאכזב? מי אשר מקווה לדבר-מה גם מעצמו וגם מאחרים, או מהעולם בכלל. מי אשר התאכזב מהעולם בכלל יכול להתאכזב (אלא שהוא לא יעשה זאת!). או שיוכל לוותר על העולם הרחב, להתייחס אליו בציניות, בלעגנות מרה לאחר אכזבה ויאוש, ואז יצמצם את חייו בחוג סומצם של אנשים ואינטרסים ומחשבות, ולפי נטיותיו ירגיש את עצמו חלש בעולם הגדול (נדמה לי, שזהו המקרה הנדיר יותר) או שיחשוב את עצמו לטוב מכל העולם, לפרודוקטיבי מאוד ולבונה יותר מכל העולם, לנעלה יותר (זהו בלי ספק הרוב, כי הרגשת-כוח נעימה מהרגשת חולשה). ואדם זה מתבדל מן העולם ואיננו יוצר בו יותר, כאשר לא כדאי הדבר לכאורה. נראה לי שהציניות משמשת מן נגד אותה הרגשת החולשה.

„יאוש מאחרים“ — הכוונה לחוג סומצם יותר, בחיינו הרי זה הקיבוץ וחבריו. המתיאש מאחרים, נדמה לי, מעביר את יאושו מעצמו ומכוחו הבונה והמתקן — לאחרים, וכדי להצדיק את חולשתו, הוא מאשים אחרים. תחילה הוא דורש מאחרים, אחרי כן מתאכזב, שכן תמיד נשגבות הדרישות מן המקיים, וכאשר הוא עצמו אינו מטה שכם, או כאשר המיית-שכמו אינה מספיקה, הוא מתיאש, חדל מהטות שכם, דורש רק מאחרים. ואם אלה לא ימלאו את דרישותיו, הריהו מתיאש אף מהם. אולם, כאשר הוציא את עצמו מכלל היצורים, יראה

שיר שכתב יוסף

לך, ארנה
בין פלעי הגליל, בקהרים של אילון
פרינו קברך
ומצלפת שוטם של סיפות הצפון
מאבת וקרף.
וגם עץ שם נטע, ברנש ענק מזבקר
שקמך ומעלה מעם
הוא כמולך יהיה. כךמותך, דמות קבר,
קולו חזק יגהם:
— מול רוחות אמיצב, לפניהן לא אכרע
אותן אף אנוצת.
שרשי עמקים, משרשים בקרקע
שרירי בעוז אמתח.
וקוז עז אבליט מול פחות איתנים
ראשי וקוף מורם
וחזק אעמד בשורת העצים
ירי שלובח — ידם.
בקרקע נאמין, בה טשרש היפה
דמה — זהו הדם
ינקנוהו ממנה ובה הוא ישקע. —
... כלה דקרני. נדם.
ולעז אושיט יד, את שקמו אלטר
אלחש לך בלאט:
— דקרף דברי! אשבע לך פעת
פעת ועדי עד!

מקום קבורתו של יוסף ז"ל

צדק היסטורי

את יום הזיכרון הקרוב תציין משפחת עמית בהקלה גדולה עם סיומו של מאבק עיקש לתקיון העוול • סוף־סוף יצאה האמת לאור, ונחשף סיפור גבורתו של יוסף ז"ל מלהבות הבשן, שקפץ על הרימון והציל את חבריו • מעתה יוכלו כולם לדעת מה באמת אירע ב־21 במרס 1948, שבירר שנייה לפני הפיצוץ

נחמן גלבוש

70 שנה לאחר שהשליח אצמז על רימון לפני סוהר פזצ, ובקר הציל את חבריו, תוקע העהל בשעזר לזכר צמית (למקור) ול מלחמת הבסן שנהרג בחקירת. גרס ספור שותה באופן לא ברור בארכיון קרצו, וכל פניה היה זו העה שגרם להלמפצצות ארץ כשל רשעו, ושסעזת זו הביאה למחז ולפצצות שסות: חברי. גרס זו גם העתקה לרפי חסר משרד הביטחון למחזאן חלני שבו תוצנצ צמית.

בעקבות באבב עיקש שניהלו בני משפחתו מצי השנה האחרונה, הם התבשרו לאחריהם על ידי כשרד וביטחון על חיתון הנוסח בריף הזכור. השנה, בפעם הראשונה, הם יצינו את יום החיתון לחללי מערכות ישראל מתחשה שנעשה צדק היסטורי.

על מה שאירע ב-21 במרץ 1948 בלח
בת הבשן, ניתן ללמוד מהנוסח העכש
וי המפיע בך הוזכר הרשמי של יוסף
עמית "ב-19.3.1948 קיבלו אנשי
דיקטומריציה על תוליה ערביה עוינת
העתידי להיכנס לעמק חזולה בקרבתם,
הזמרה מהזמנה למכר גשר שוהיה בדר
כה של אותה תוליה.

אגב! הקיבוץ יצא למלכ"א הגשר, אך הידיעה המודיעינית התבררה כשגויה. למחרת היום יצאו האגפים על מנת לפקוק את המסעונים. ויסקי, שלא יצא איתם לשטח, חיכה עם שאר החברים לבואם חוזר, כדי לקבל מהם את חומרי התבולה ולתפוס אותם ל"מלכ"א שודי הארץ היה זה.

אחד האנשים שחזר ממשטח זרק את תרמילו על הרצפה עם אנחת הקלה ויסי שמו 'קליק' בחדר התרמיל, ובין שרימון אחד לא היה נשד כללם, ודק את עצמו על התרמיל, שצדד שניה לפני הצינץ. כך נפגעו יוסף ועוד שישה מחבריו. כלם סבלו מבקעת, אך הנסיקה לבית הדד יום שחיצו בטכירה ערכה בעד רוחת. לים ירמם למות ביים 'אשר ב' תחש' (21.3.1948). הוא הובא למנחת עולמים בבית הקברות ללוחות בושן. השאר אחריו אישה (פנינה), בת, שנלחלה לאחד שפולה שתי נכות ויגד.

הלם גדול

יוסף ולקמן נולד ב-1922 בבולגריה, וחי מן עבר עם משפחתו ליהודים גרמנים. בגיל 15 נמלטו הוריו מהרודים כי עליו לעלות לארץ ישראל. הוא עלה ב-1938 והצטרף לברית החרוץ בקיבוץ משמר העמק. הוא בחר לא לא שם המשפחה עמית כדי להביע את רצונו להיות חבר שכל, וכך היה. ב-1940 הצטרף להגנה, שנים קודם מ"כ"ם והיה מודיעין. ב-7 בנובמבר 1943 עלה עם קבוצתו לתיישב בבלותה הבשן. הוא שיחד כושר כשחקיר גשם משבו, ובחורף תש"ח מילא תפקיד נוסף בחבלן. באותה תפקיד נהסחיד לחרוטיב תלני.

יוסף עמית (ולקנוץ) ז"ל. "שמע קליק מתוך התרמיל"

אור דוארי: "בהיסטוריה של צה"ל פורסמו שלושה מקרים של חיילים ומפקדים שקפצו על רימון כדי להציל את חבריהם ולא שרדו. נזן אלבו קיבל על זה את עיטור המופת, עובד לדיזינסקי ורועי קליין קיבלו את עיטור העוז. יוסף עמית הוא החייל הרביעי שעשה את זה. חשוב שגם מעשה הגבורה שלו יזכה לפרסום הראוי בדור שלנו ובדורות הבאים"

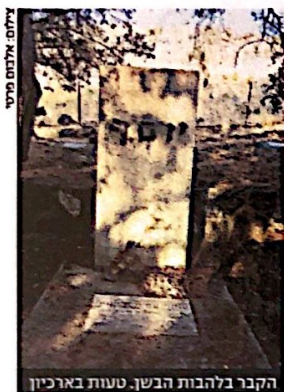
לא אותו קיסרן מאז שיוסף אינג'.
מה סיפור יך על נשבות נפילת
סיפור יך שחטבוני חורר לפתח חדר
האורל מפרקו המלכד, ושאר שפת את
נבדת הדימן בתרמיל שאחד מהם דוק על
הצפת, ולכן הוא קצף על התימיל והציל
אותם כשראוינו שדגסה השתתתה את
שמי שאלו לי הבחני טוב את העבית
לי הייתי דוש באין, אבל כששאלתי את
פניתי האלמנעל של אחד, היא אישרה לי
שהו בדיוק מה שחיד.

כשמימי נשאל מדוע השתתתה גרסא
מחוץ לזו יציק כעשור לאד מוח, הא
משיב שאילי עשתה סעוד בארזון
הקויקרב. אפשות אדתה איל שמי
בנכעין רשומת, שם נאספ הגרסאות מד
לריו שונים אל כלם הז עדים שירם
לאודות. אזר טען השותק השתעק נכע
לה למרות שדברם אינו נכח, אזר שיר
שיוסי אילי השטמם את נצות הדירסא א
שנרג מריון מוח.

טומי עמית (90) מקיבוץ כפר הנשיא
זוכר את אחיו יוסף, שהיה מבוגר ממנו
בחמש שנים, וגדל איתו בברלין עד שג-
פרחו ודכיהם.

הייתי שלוש ארבע במשפחה דר"ה, ודא מספר, ואפשר לומר שיוסף היה זה שגדל את אחיו. אולי ארבע הייתי בן עשר, ושנה חצי לאחד מבן משולתי באנגליה - בקיטרו שסופרס שטננה הילדים הייתי באנגליה שטננה שנים חצי, ובכל הזמן הזה היה שם שכן לי והפד שלאור אני חלק. הגעתי לארץ בן יארא 1948 דר"הי לפגש את. סבבני לו קונצ'ה, ודא ענה לי שראי המצב בגליל מחזק הדרדים אלא בשותה כשרה דרג הייתי בודה וקרא דר"הי שבת בכפר הניחא וקרא בלחית את הדיועה על מרח בלחם נחל".

מה שמעט עליז מחברים שלוז
 "הוא היה אחד ואהב מאוד, פעיל בת'
 חיים ובמדינה והתרבות. אחד וחברים שלו
 אמר לי כעבור כמה שנים, שלהבות הוא

צילום: מילובוס

עבודה לארדוע של תאונה ורשלינה, לא
נתנה מצח לרשמי במשך שנים רבות.
לפני כעשרים שנה הורלינה ארת מנכ
רדתי, מרן עמית, לוקר את הרשע, אך
כשוריה, בעצמו של ליקס הרשעים
נרצח בפיער רדקה בארמן הרשע
בירשלים.

המפנה אל לפני כשמונה חודשים
שכאית, ובין של שמי, בנו של גבד
אד דארי (36), עסק בתלמוד המפנה
לדגל של ובר מצוה שלו. "מכאן של
שמו מאד בבר המצוה", מספר אד
דארי, "ובשיה שוהית אל אד" זה דא
סיפ דה סיפור של אחי, ובקיש מבני
לעמוד לו לתקן את העול שנקשה לו.
דא חוד על תבשה בקיץ האחרון בטקס
אזכרה לחללי גילוי שנת תצח בנ אד.
האמתי בלאל אחז שודריים שדא
שמע מפניה דל רם כנתיים ובקיש
מכל מי שיסל לאמת אז ה לעמוד לו
לתקן את הדינים רכי המשיג, שבת
השדושת של כר כנפת, שדא מל חוב
ודש, נותם למוקן את תגשו מל הקי
בין ושל הגורמים השמיים עקבות
התבהה ששדחה לפני חצי שנה ובצי
קבת הגורמת שנוקד מוש, חללי
במחזאן גילוי ובמשרד הישחון למחז
את הדינים מוש. המציא גילוי שד
זה הגרסה בכר לפני חצי שנה ולאחר
מל גורא שוהית בנ דפי ריחוד".

המאבק אכן נשא פרי, וכמה ימים לפני פסח הודיעו ממשרד הביטחון למשפחה על פריסת הגרסה האמיתית לאירוע. "האמת יצאה לאור בעזרת נסדי אור", אמר טומי, "אני חש תחושת הקלה עם התיאור ההיסטורי".

אוד דאזיך שותף לתועלת מבו.
 "היסטוריה של צולי", הא מציינ' "פ'
 וסמו שפשוט מקיים ש' חילול ומפ'
 שים משלש על רימון כדי להחליט את
 חבריהם ולא שרדו. נתן אלכו קיבל על
 זה את עיטור המופת, עובד ליריזנסקי
 ורועי קליין קיבלו את עיטור העת.
 דוק עמית החילול הרביעי עשה
 את זה אני לא מצפה שיעניקו לו עיטור
 כלשהו, אבל חשוב שגם מעשה הגבורה
 שלו יזכה לפרסום והוא יבדד שלט
 על דור הבאים."